

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:	
Égész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 .
Haiban háshoz kordva:	
Égész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 .
Videkre postán szállítva:	
Égész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
annap utáni napok kivételévelBeszerzési és kiadónál:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.A beszerzési és kiadónál visszatérő
vagy megőrzésre nem vállalkozik.Előfizetések és hirdetések a
kiadónálhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 17.

Zúg az éji bogár.

Nem valami kedves nácio előttünk a cseh, annyi kétségtelen.

A multban mindig ellenségeink közt láttuk a cseheket. A honfoglalástól kezdve, a mikor cseh-morvaktól kellett Etele király örökségét visszavenni, egészen 1860-ig, a mikor cseh beamtereket kellett seregestül kitisztogatni az országból, mindig kellemetlenkedtek nekünk a csehek. Csínáltak elég bajt — az igaz, hogy a Nemezis nem felejtette el őket s elvesztették állami függetlenségüket.

Most igyekeznek a függetlenség foszlányait visszaszerezni; s mikor a Hradsin ablakai most esténként a császári udvar fényét szórják az ünneplő Prága izgalmas éjszakáiba, buzgó cseh hazafiak bizonynyal Szent Vencel koronájának elhalaványult fényét látják a messze jövőből felcsillamlani.

Van is rá némi remény. A magyar király és osztrák császár Prágában csehül beszél. A cseh bíróságok cseh ítéleteket hoznak IV. Károly császár híres prágai egyeteme, az első német egyetem mellett ott büszkélkedik a diadalmasan emelkedő cseh vetélytárs, a cseh egyetem. A hadseregben mindenütt van cseh elem. Nemcsak a derék bandisták csehek, úgy hogy rossz nyelvek szerint egyik honvédzene-

kart is így vezényelte az obligát császárszakállal ékeskedő ezreddobos:

— Cene, in—tují! (Magyarul: zene, indulj!)

Azonfelül a tisztikarban is a cseh elem aránytalanul nagy számmal van képviselve, úgy hogy azt a tért, amit a magyaroknak kellene betölteniök, elfoglalták előlük a csehek. Irodalmunk magas színvonalon áll. Kereskedelmünk, iparunk nem szorult sem állami dédelgetésre, sem izraelita cégtáblákra. Erős katolikus erkölcsökben felnövekvő népességük szaporodik és terjeszkedik a németek rovására. És mégsem fognak célt érni addig, amíg szívökben tért nem engednek a magyarság őszinte szeretetének s nem igyekeznek legfőbb, egyetlen erős támaszukat a magyar nemzetben keresni.

A cseh épp úgy egyedül áll a Lajthán tul, mint mi a Lajthán innen. Őt épp úgy fenyegeti a német Drang nach Osten, mint bennünket. Ott élnek beékelve, három oldalról németektől körülvéve, a germán néptengerben. Bámulatos rövidlátás kell ahhoz, hogy nem a német ostromnak kitett falakat erősítik, hanem ellenségeket igyekeznek nevelni a negyedik, eddig ellenségektől nem ostromolt oldalon is.

Csalóka fény az, a mely most a Hradsin ablakaiból mámorba ejti a derék cseheket. Beharangozó az általános szavazati jog alapján megejtendő képviselő-

választásokhoz. Valamikor a német-római császári koronáért pályázók a cseh választó szíves jóindulatáért pályáztak; most az osztrák császári kormány a cseh választók lojalitását kéri egy kis császári látogatással. Felhívás keringőre szép hegedűszóban.

A mostani osztrák kormány hadjáratra készül magyarország ellen. Nem ágyuval és karddal, hanem ravaszsággal. Nem területet akar foglalni, csak sarcot akar szedni kereskedelmi és vámpolitikájával. Nem nyíltan akar hódítani, csak gazdasági helyzetünket akarja gyarmati színvonalra szorítani. Ebben kell neki segítségül a cseh ipar, a cseh kereskedelem, a cseh képviselők támogatása. Ennek a megnyerésére világították ki a Hradsin királyi vár ablakait; hátha oda sereglik a cseh nemzet s hálóba ejtve, vezethető lesz Magyarország ellen?

Zúg az éji bogár. A fény, a csillogás csakugyan mámorba ejtettek mindenkit az Óriáshegység aljában. Van ünnep, lelkesedés, az osztrák birodalom ereje nő Prágában, az osztrák miniszterek gomblikai tágulnak a siker láttára s Beck báró gyönyörködve szemléli azt a mámorba merült sereget, melyet játszva vezethet Magyarország ellen. Csupa röpködő, boldog éji bogár, a melyek azt hiszik, ott vannak már a »királyi« Hradsinban, a cseh nemzeti állam föléledt tüze mellett . . . Majd ha vége lesz a gazdasági harcnak, akkor kialszik a fény,

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A burgasi domban.

Írta: Pierre Loti.

Burgasban vagyunk. Egy áprilisi vasárnapon estefelé jár az idő. A délvidéki tavasz minden pompájában ragyog a gyönyörű táj. Arany- és rózsaszín sugarakat lövel a leáldozó nap.

A falevél se mozdul; s a mult idők eme városa fölött mindinkább kiterjeszti sötét szárnyait az örömtelen estaköny. Ez a város szinte elzártan a külvilágtól, egy kis folyó partján épült s nincs összekötve a hatalmas, hullámozó, nagy tengerrel, amelynek közelsége oly üdítő, oly élénkítő hatással szokott lenni a városok fejlődésére; úgy látszik, mintha ennek a büszkén hangzó névnek — Burgas — a nyomása, ez a név, amely régtől nagy időket látszik fölledni, a világosság fogyásával mindig nehezebben sulyosodna azokra a vasárnapias tömegektől tarkált utcákra, amelyeken a mai Spanyolország az ő modern, divatos öltözeteiben — amikben annyira élut a hajdani Spanyolorzágtól — föl és aláhullámszik.

A székesegyház, az a híres székesegyház, amely már megérkezésünkkor szemünkbe ötlük, most itt áll előttünk teljes pompájában, óriási, remek oszlopaival, tornyaival, még elképzelni is lehetetlen rovátkáival, melyek a végtelenül gyöngéd alkotást díszítik. Azt hinné az ember,

hogy csupa papiros-csipke az a sok díszítés, amit még az enyhe szellő is lesodorhat onnét — és mégis évszázadokkal dacoltak már. Szinte piros színben lángolnak az alkonyatnak ebben az órájában, besugározva a leáldozó naptól, amely már nemsokára csak a tornyok csúcsait fogja bearanyozni, mely sötétségbe burkolva azokat az utcákat, amelyekből a vasárnapi nagy néptömeg apránként eltűnedezik a lakásokba.

Éppen a város kellő közepén emelkedik ez a székesegyház, amelyhez engem százesztendő házak labirintusai közt vezettek.

Most itt állunk előtte. Gót ivekkel áttört nagy, magas fa ak, a lépcsők ezrei, pompás portálék, amelyekhez vörösmárványból faragott szobrok egész tömege sorakozik: ez a képe nagyjából ennek a remek alkotásnak. Majd fenséges rácsozatok — és hirtelen sirbóltias félhomály, siri hidegség, amely a vállakra nehezedik, erős tömjénillat földalatti nyirokszaggal keveredre. Beléptem az elképzelhetetlenül pompás templomba s most behatolok a csodás félhomályu magányba. Előtem a díszes templom homályos, tágas térsége, melyen csak itt-ott szűrődik keresztül egy-egy szírványzsinór sugár, mely a színes ablaküvegeken átrezeg s a kőburkolat szinte recseg-ropog lábaim alatt a magas boltívek e néma csendjében . . . Ez a legendászerű székesegyház, a rég letűnt idők eme csodája, sokkal szebb és meghatóbb pompájú, mint a milánói, a straszburgi, vagy a toledói dóm . . . Ebben a vasárnapesti csend-

ben és magányban, amikor az orgonaszó sem hallik s tömjénillat sem érzik már, majdnem kietlennek, sőt félelmesen üresnek látszik. Eleinte, mikor belép az ember a magas boltívek alá, olyan érzése támad, mintha kővé vált erdőben gigászi fák tömkelegébe hatolna be. Óriási oszlopok emelkednek itt a magasba, a melyeket sajátságos guirlandeok folynak körül s amelyek repkénynek vagy mohnak látszanak, a valóságban azonban igen finom, csodás faragványok. Ott fönny, mindenütt, ahol az oszlopokból a boltívek úgy ágaznak ki, mintha ágak volnának, a levelek egész tömege látszik sardadzani, a kőhomlokzatok kitágulnak, egymást keresztezik s végre egymásba folynak, mint valami sűrű bozónak a koronája és ilyformán több nemzedék türelemmel készített munkáját tárják elénk. Mintha életet lehettek volna a nyers kőbe; ez a csodás, törékenysége dacára is hihetetlenül tartós tömör épület régmúlt századok kódéből beszél hozzánk.

Harminc láb magas, óriási bronzból és vashal remekül kidolgozott rácsozatok húzódnak minden irányban a székesegyház roppant oszlopai között. A főhajót elválasztják a számtalan kisebb kápolnáktól, amelyek még csodásabb szépségűek, ahol a tömérdek csinos, itt már nem kőből, hanem aranyból faragott levéldísz emelkedik a magasba, amely tündéri szépségű nyírfákat látszik ábrázolni.

Vezetőm, ezeknek a kincseknek az őrizője, óriási kulccsal nyitogatja ki a nehéz vas- és bronzajtókat, egyiket a másik után, hogy ezt a

becsapódnak előttük a Hradsin ablakai s a szegény éji bogár?

Nagyot koppan akkor, azután elhallgat.

Megtették ezt a csehek már nem egyszer; vajjon kedvünk lesz az oktan bogár szerepét megint eljátszani? *

A kiegyezés. Fővárosi tudósítónk jelenti: Egy könyvost most azt a hirt terjesztette, hogy a két kormány legközelebb ismét Bécsben fogja folytatni a kiegyezési tárgyalásokat. Ezt a hirt teljesen megbízható forrásból megcáfolják. A kiegyezés tárgyalása legközelebb Budapesten lesz. E célból az osztrák miniszterek e hó végén jönnek Budapestre.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 17.

Elnök: *Fusth Gyula.*

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése s az elnöki előterjesztések és irományok bemutatása után

Vertán Endre: A tegnapi szavazás alkalmával a házszabályok téves magyarázata folytán tévesen hozott határozat Szikcsák Ferenc határozati javaslatát felett. Az elnök ugyanis ezt a javaslatot visszautasította azon a címen, hogy egy teljesen kongruens javaslatot a Ház az ülés folyamán már elvetett. Szikcsák javaslatát az ő nézete szerint két részre kellett volna osztani s úgy szavazás alá bocsátani, de minden képen szavazás alá kellett volna bocsátani. (Ugy van.)

Elnök: Vertán képviselő téved, mert nem ő, mint elnök határozott, hanem a Ház. Ha mégis volt kifogása, azt a kérdés fölvetésénél kellett volna elmondani és nem most, mikor a Ház már határozatot hozott. A napló és jegyzőkönyv szerint a Ház az egész határozati javaslatot elvetette. E fölött tehát a házszabályok szerint vitatkozni többé nem lehet. (Helyeslés.) Az előadó ur pedig vigyázzon a tárgyalás menetére.

Somogyi Aladár: Hisz nem vagyunk óvodában...

Elnök: Bocsánatot kérek, ha a képviselő uraknak nem tetszik, én elhagyhatom ezt a helyet. (Ellentmondások.) Mert azt még sem lehet szó nélkül hagynom, hogy az előadó ur itt soron kívül támadásokat intéz az elnök ellen.

A tanítói javaslat.

Hoffmann Ottó: A tanítók özvegyeinek félévig nyújtott kedvezmény irányában módosítást nyújt be a második szakaszhoz.

Tóth János államtitkár: A benyújtott módosításokkal szemben védi a javaslat eredeti rendelkezéseit, amelyek szerint segédtanító félénél tovább nem alkalmazható. Ez szükséges azért, mert nem képesített segédtanítók alkalmazásával sok visszaélés történik. Goldis László idevonatkozó módosításait tehát nem fogadhatja el, Hoffmann indítványát oly változtatással fogadja el, hogy az állam csak akkor járul hozzá a segédtanító fizetéséhez, ha azon elhunyt tanító, kinek helyét elfoglalja, özvegyet vagy árva nem hagyott hátra. (Helyeslés.) Csernoch János módosításához hozzá járul, ugyszintén Ováry Ferencéhez is.

Goldis László: Visszavonja az ajánlott új bekezdést.

Hoffmann Ottó: Visszavonja módosítását, mert az államtitkár módosítása többet nyújt mint az övé. (Helyeslés.)

Vertán Endre előadó: Hozzászólása után a Ház Csernoch János, Ováry Ferenc és Tóth János államtitkár módosításával fogadja el a második szakaszt,

Harmadik szakaszánál

A korpótlékok

Bella Mátyás: Módosítást nyújt be, mely a korpótlék emelését célozza.

Tóth István: Elfogadja Bella módosítását s benyújt egy indítványt, mely még nagyobb mértékben kívánja emelni a korpótlékokat.

Goldis László: Bellához hasonló indítványt nyújt be.

Rakovszky Béla: Indítványt nyújt be, mely a korpótlékoknak több fokozatát kívánja megállapítani.

Veres József: Hozzájárul Bella indítványához. (Helyeslés.)

Somogyi Aladár: Indítványt nem tesz, de hozzájárul a benyújtott módosításhoz. (Helyeslés.)

Mariássy Mihály: Stílis módosítást nyújt be.

Apponyi Albert gróf közoktatásügyi miniszter: A pénzügyminiszterrel a legteljesebb szolidaritásban van. A pénzügyminiszter úgyszólván a kabinet pénzügyi lelkiismerete elmondhatja tehát, hogy mindent megtettek a tanítókért, amit lehetséges volt. (Zajos helyeslés.) A benyújtott módosításokat, úgy amint azok beadattak, nem fogadja el. Módosítást nyújt be maga is, mely szerint a tanítók öt évi szolgálat után 200, tíz év után újból 200, 15 év után 100 és 20 év után ismét 200 korona korpótléket kapjanak, (Elnök éljenzés.) arra a költségvetést egy millió koronával megterheli. Kéri az ő módosításának elfogadását. (Zajos éljenzés és taps.)

Elnök: Az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után

Elnök az ülést újból megnyitja.

Tóth István: Szavainak helyreigazítása céljából szólal fel. A módosítását visszavonja. (Helyeslés.)

Rakovszky Béla: Az előbb beadott módosítását ő visszavonja. (Helyeslés.)

Kaufmann Géza: Örömmel fogadja a kultuszminiszter ur módosítását. (Helyeslés.)

Markos Gyula: Örömmel járul hozzá a kultuszminiszter ur módosításához.

Csernoch János: A tanítók fizetésének javítását évtizedek óta figyelemmel kíséri és elmondhatja, hogy soha sem mertek olyan nagy összegre gondolni, mint aminőt a kultuszminiszter ur megadott.

Vertán Endre az egyes módosítási indítványokra válaszol.

Elnök: A tanácskozást befejezetnek nyilvánítom. Következik a szavazás.

A Ház a szakaszt a kultuszminiszter módosításával fogadja el.

A 4. §-nál

Csernoch János azt a módosítást indítványozza, hogy a személyi pótlék megadásánál a hitvallásos iskola egyházi hatósága is meghallgattassék.

Goldis László és Vlád Aurél pártolják a módosítást. Ez utóbbi azonban ellenzi, hogy jutalmat csak az a tanító kaphasson, ki a magyar nyelv tanításában kitünteti magát.

Nagy Sándor nem kívánja korlátozni a minisztert abban, hogy kinek adja a jutalmakat.

Apponyi Albert gróf kultuszminiszter szívesen hozzájárul Nagy Sándor indítványához, de nem akarja befolyásolni vele a Ház szabad elhatározását.

Csernoch János módosítását elfogadja.

tengersok kincset megmutassa. A becsapott rácsajtók hangos zöreje még sokáig visszhangzik a magas falak és boltívek között.

Eleinte csak magunk voltunk az óriási templomban, most azonban négy-öt hegylakó csatlakozik hozzánk régimódi öltözetben; úgy látszik szinte félnek; külsejük el van hanyagolva és szegénységről tanuskodik, s alig mernek engedelmet kérni arra, hogy velünk tarthassanak s végre is szorosan egymás mellett haladva ballagnak utánunk a félhomályban, nagyon közel hajolnak a csodás drágaságokhoz, megérintik ujjaikkal az aranyat s meleg lehetetük az oszlopok és szobrok fényes márványát éri.

Megnézzük a karzatot is, mely csoda, hogy elbirja mesés kincsterhét; hajlított ezüsből készült kandeláberek — öt-hat láb magasak — állnak az aranytól csillogó főoltár előtt. És a székesegyház főhajójához csatolt mellékkápolnák, amelyeknek kinyitott ajtai a székesegyház növekvő félhomályában hangosan csikorognak, aranyos diszben pompáznak, s ha közelről vizsgáljuk a diszítéseket, akkor látjuk, hogy ezek akántoknak, személyeknek és állatoknak hü utánzatai.

Ezután az ör mindinkább siettette bennünket, megmutatja a szent alapítók sirjait; majd hirtelen föllebbentette az arannyal áttört sötétvörös bársonyterítőket, amelyek a fekvő szobroknak alabastrom, vagy márványalakjait takarják.

Ezután valami oldal folyosó-félén haladunk keresztül, amely szintén ereklyékkel és becses

emlékekkel van tele s amelynek ajtain torz-alaku emberfejeket utánzó különös záruk vannak s amelyek akkor nyílnak ki, ha a kulcsot ezeknek a rémalakoknak félrevont szájaiba dugja az ember. És végre megint odaértünk a sötét-ségben feketén ránkmeredő mérhetetlen főhajóhoz, amelybe kis rejtett ajtón értünk vissza.

Ebben a rendkívüli gazdagságban valami nehéz, lesújtó, mindenestre emberi kéz alkotta valamit érzünk, ami szinte érzékinek látszik. Csodás mult tárul elénk: az ősrégi Spanyolország, a hatalmas, az aranyban fürdő. De a béke, az ékes béke, amely annyi más keresztény templomnak sajátsága, itt teljesen hiányzik.

Már gyakran tapasztaltam, hogy az a benyomás a legtökéletesebb, a legjobb és legmaradandóbb, amelyet akkor nyerünk, ha rövid tartózkodásunk ideje alatt estefelé gyorsan igyekezzünk megnézni a látnivalókat. Így történt egyszer, — bizony már jó régen, — mikor egy éjszaka ezerféle érzés és kellemetlenség közt — mert minduntalan attól féltem, hogy nem bírok idejében visszatérni a hajóra — megtekintettem Athénben az Akropolist, néhány pillanatra az az érzésem támadt, hogy ezt az antik nagyságot első látásra fogtam föl a maga teljes egészében és nagyságában, azóta az éjszaka óta teljesen kiment emlékezetemből a képe, és sohasem bírtam úgy magam elé képzelni többé az Akropolist, mint az első látás után. Burgasba sem vágyakozom többé vissza, mert lehet, hogy egy

ujabb, hosszabb látogatás után még több gondolkodni és megjegyezni valót eredményezne; igen, bizonyára így járnék vele — erről meg vagyok győződve, de az első benyomás egy-sége meggyöngyölne és eltompulna.

*

Éppen ki akartunk lépni a székesegyház ajtaján.

Itt lenn két kis lángot látok lobogni, olyan aprókat, mintha Tom Pouce, a kis törpe játékszerei volnának, és az óriási templomhajó távoli háttérében, szorosan a két kis láng mellett, térdel valami fekete tömeg. Szeretnénk meg tudni, mi lehet; teljes csöndben közeledünk a visszhangzó kőkockákra, hogy az imátkozó fantomot ájtatoskodásában meg ne zavarjuk.

Két gyertya ég itt, — óh, mily szerény gyertyácskák! — a Madonna képe előtt, mely egy félreeső zugban jóformán láthatatlanul van elrejtve, egy roppant nagy oszlop mögött és mégis, hogy ragyog a régmúlt idők dús aranyától!

Egy asszony térdel itt fekete ruhában, tejét gyászköpenyével betakarva. Karján számlomra méltó, pár hónapos csecsemő, kinek öreg arcocskáján már ott ül a halál. És az asszony lelke mélyéből imátkozik a kis gyermekért, míg a gyertyák zajtalanul égnek le a székesegyház legszerényebb képe előtt, amelynek tiszteletére a szegény asszony ezt a két szál kis gyertyát szentelte. Esdekel, könyörög és szeme könnyekkel van tele.

mert méltányosnak tartja az egyházi hatóság meghallgatását.

A Ház a szakaszt Csernoch módosításával fogadja el. Következtek az

interpellációk.

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszolt először Markos Gyulának interpellációjára az alldéutsch mozgalom tárgyában. Van tudomása a mozgalomról, sőt azt is elismeri, hogy az messzire kiterjed az országban. Nema osztja azonban az interpelláló aggodalmait egész mérvökben, mert a hivatalos Németország szintén elítéli az alldéutsch propagandát, melyet hazánkban kifejtene a mozgalom intézői.

A választ tudomásul vették.

Wekerle Sándor miniszterelnök a belügy-miniszter helyett válaszolt ezután Szikcsák Ferencnek a námesztói főszolgabíró visszaélései tárgyában tett interpellációjára. A megejtett vizsgálat során bebizonyosodott, hogy éppen az ellenkezője áll annak, amit Szikcsák mondott. A námesztói járás főszolgabírája korrekt és közkedvelt ember a közigazgatásban. Az olyan elemeknek, minő Szikcsák is, van okuk ily embert kipellengérezni. (Zajos helyeslés és taps.)

Szikcsák Ferenc: A miniszterelnök beszédére az a válasza: Adtál, uram, nincs köszönet benne.

Eitner Zsigmond: Én is tudok egy példaszót: Adj a tónak szállást ki ver a házból.

Szikcsák: A választ nem veszi tudomásul, de a miniszterelnök beszédét kerületében kiplakátirozatja, hadd lássa a tót nép, hogy van informálva a miniszterelnöke.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Reflektál Szikcsák fenyegetésére. Végül még **Pop Cs. István** interpellált a belényesi népgyűlés tárgyában.

Ezzel az ülés véget ért.

Nyílt levél

Dénes Sándor dr. urhoz

Helyben.

Mint a helybeli sajtónak egyik névtelen munkása, én is ott voltam tegnap azon az esküdtzéki főtárgyaláson, amelyen az esküdték verdiktje alapján Kun Béla hirlapíró a róm. kath. hitvallás elleni izgatás vétségének vádjá

Az a kétségbeesést kifejező magatartásu szegény asszony is mintha a sir szélén állana már. Talán nagyanya ő, aki elhalt leányának magzatját akarja ezzel kiragadni a halál torkából, vagy pedig anya, aki már öregebb korában szülte ezt a gyöngé, nem életre való gyermeket.

Kimondhatatlanul gyöngéden szoritja keblére ezt a szegény kis emberi lényt, aki, Isten tudja, milyen véletlennek köszöni lételetét; fekete selyemkendővel takargatja, melyet folyton a kicsikének rendkívüli aggodalmát kifejező arcocskájára húzál rá; a vézna kis testet viselt, fákó sálba burkolja, hogy a nedves hidegtől — melyet a kőfalak árasztanak magukból — megóvja. És csak térdel, csak térdel, miközben halkán mormolja már százszor is elmondott imáját.

Most kétségbeesetten tekint rám az asszony, s látszik, hogy szánalmat olvas ki szememből, mintha azt mondaná:

— Ugy-e, nagyon beteg az én kis gyermekem?

E fordítom róla a szememet, hogy ne kelljen válaszolnom néma kérdésére, mely össze-szorítja a szívemet, s úgy viselkedem, mintha más dolog keltette volna föl a figyelmemet. De a következő pillanatban már megint találkozik tekintetünk.

Ez az asszony, az ő hívő tekintete a ragyogó templom legszebb ékessége.

alól a bíróság felmentette. A vádlott hirlapíró **Ügyvéd Ur** védte. Figyelemmel meghallgattam **Ügyvéd Ur** választ az ügyészi replikára. Hallottam a saját fülemmel, mikor **Ügyvéd Ur** állította, a bizonyítással adós maradt, hogy a hitvallásos oktatást az elfogultság, az elvakultság és sötétség vádjá alól minden tekintetben fölmenteni nem lehet. Bár nem kevesebb joggal, mint a hitvallásos oktatást, az elfogultság etc. vádjával a felekezeti-küli, magyarán *pagány* oktatást is illethetném, mert az egyik a *keresztény* világnézet igazságai tárgyában elfogult, a szót nemes értelmében véve; míg a másik a *pagány* élet-felfogás tendenciába, előítéleteibe és eltévelyedéseibe elfogult, a szót védő ur értelmezése szerint véve: most itt mégsem erről kívántam szólni.

Azt nem hagyhatom szó nélkül, ahogyan **Védő Ur** a jezsuiták oktatását, nevelését aposztrofálta, elítélte, megbélyegezte, mikor az esküd. tekhez fordulva azt a kijelentést tette, vajjon ha katolikus emberek, *nyugodtan biznák-e gyermekek oktatását, nevelését a jezsuiták kezére.*

Mint ügyvédjelölt, magam is folytatok joggyakorlatot, teljesítettem védői funkciókat. Ismerem a védő ügyvéd jogait, becsülöm hivatását és a védői jogkör mindennemű intézményes korlátozásának ellensége vagyok. De vallom azt is, hogy a védői szék méltóságának derogál, a védői jogkör tiszteletre méltóságába ütközik, ha a védő ügyvéd turbuzgalmában akkép excedál, hogy hevenyészve, elhamarkodottan nem áll oly hamis ítélettel illetni egy olyan tiszteletre méltó testületet, melynek kiválósága, érdemei nemcsak az oktatás és nevelés terén, hanem a tudomány birodalmában is közismertek és becsülésre érdemesek.

Tisztelettel, sine ira et studio kérdem igen tisztelt **Ügyvéd Urat**, ha látott-e valaha életében eleven jezsuitát? Vagy honnan szerezte biztos információit a jezsuiták nevelése és oktatása módjairól, természetéről és eredményeiről, hogy oly könnyű szerrel hivatalos helyen, hivatalos működés közben, rendreutasítástól, felelősségre vonástól nem tartva elítélni nem átalotta? Közvetlen tapasztalásból tudomásom szerint nem. Hát talán olyantól hallotta, aki valamikor médiuma volt a jezsuita „elfogult, elvakult és sötét” nevelés és oktatás borzalmasságainak? Alig hiszem, hogy **Ügyvéd Ur** olyat is látott vagy vele beszélt volna, akit megnyomoritott a jezsuiták nevelése. **Ügyvéd Urnak** az esküdték előtt a jezsuiták neveléséről és oktatásáról tegnap kifejezett megbélyegző ítélete alighanem azokból az elavult, százszor megcáfolt, és mégis mindig közkeletű álnok mesékből, hamis vádakból és gyűlöletes ráfogásokból táplálkozott, amelyet a Jézustársasága, mint a katolikus egyház legharciasabb, kiváló tudása és kiváló tudásánál fogva hatalmas tekintélyű küzdő gárdája ellen, már szinte keletkezése első percétől kezdve hamisan, gyűlölködve és rosakaratulag támasztottak, terjesztettek és egész napjainkig jobb ügyhöz méltó buzgósággal fentartanak.

Ez az én szerény véleményem **Ügyvéd Urnak** az esküdtzéki teremben, védői tisztben felelőtlenül tett (mert a védő ügyvéd a védői tiszt betöltése tekintetében a törvény megszabta korlátokon belül csak Istennek és önlelkiismeretének felelős), a jezsuita oktatást és nevelést megbélyegző téves ítéletének kutforrásáról.

Minthogy azonban személyes tapasztalásom, mert *nyolc éven keresztül* voltam a kalocsai jézustársasági atyák főgimnáziumának

növendéke, engem éppen az ellenkezőről győzt meg; minthogy továbbá a közvetlen tapasztalásból eredő ez a meggyőződés minden esetre illetékesebb, mint igen tisztelt **Védő Urnak** rólunk táplált vélekedése: kötelességemnek tartom a nyilvános helyen, hivatalos működésben tett, bizonyára védői turbuzgalmából eredett téves ítéletet itt nyilvánosan és ily formában azért rektifikálni, mert **Ügyvéd Urat** én mint eddig, úgy ezután is tárgyilagos és jóhiszemű embernek kívánom ismerni és tisztelni, alkalmat adván ilyformán **Ügyvéd Urnak** arra, hogy önlelkiismerete felelősségérzetében, a törvény korlátain belül felelőtlen ügykörben tett téves ítéletét helyreigazítsa.

Nagyvárad, 1907. április 17-én.

Popity János

hirlapíró.

UJDONSÁGOK.

A villamos vasut első üzletéve.

A tavalyi csonka üzletévről most állította össze a városi villamos a mérleget, mely tette hasznát mutat fel. Örömmel vesszük tudomásul, hogy már első csonka év nyereségéből (az 5 százalékon felül levő tiszta jövedelemből) jelentékeny összeget kap a városi pénztár. Öröndetes jele az annak, hogy villamosunk bevált, életkepes, fejlődésre hivatott.

A nagyváradi városi vasut részvénytársaság igazgatósága tegnap ülést tartott, amelyen megállapította az 1906. évi mérleget s a közgyűléshez intézett jelentését.

A társaság tiszta nyeresége a villamos üzemnek már az első csonka évében is meghaladja a részvénytőke 5 százalékat, minéllogva a város a nyereségben már ezuttal részesedik. A városnak kijáró összeg 4065 kor. 70 fillért tesz ki. Az igazgatóság a közgyűlésen indítványozni fogja, hogy a város részesedésének fedezése és a tartalékok alapszabályszerű javadalmazása után 5 százalékos részvényosztalékot állapítson meg. Álló nyereségi összegből ugyan 5 százaléknál jóval nagyobb részvényosztalék is telnek, az igazgatóság azonban a társaság és a részvényesek szempontjából helyesebbnek és az óvatosság követelményeinek megfelelőbbnek tartja, hogy a nyereségnek aránylag jelentékeny részét, mintegy 24,000 koronát az 1907. év számlájára átvigyen.

Az igazgatóság öröndetes tudomásul vette az úgy a személy, mint a teherforgalom fokozatos emelkedéséről beszámoló kedvező üzleti jelentést. A közgyűlést május havában fogják megtartani.

* **Szobrot Rákócziak.** Kassa város törvényhatósága legutóbb tartott közgyűlésén elhatározta, hogy a nemzet hozzájárulásával II. Rákóczi Ferencnek szobrot fog állítani Kassán. A határozat értelmében most minden vármegye törvényhatóságához kérelmet intézett Kassa városa, hogy a megye gyűjtő iver alapján rendezzen adomány gyűjtést a szobor felállítására. A kérelem tegnap érkezett meg Biharvármegye alispánjához.

* **Megei cimerek gyűjteménye.** A régi pozsonyi katolikus főgimnáziumnak a vallás és közoktatásügyi miniszter, most teljesen új épületet építtetett. A gimnázium igazgatója az épület egy termét arra akarja felhasználni, hogy oda Magyarország összes vármegyeinek cimerét összegyűjti. Az igazgató szándékát a pozsonyi polgármester magáévé tette s köriratot intézett minden vármegye alispánjához, hogy a vezet se alatt álló vármegye cimerét megfestve egy példányban küldje meg az ő cimére.

* **Vízvezeték kérének.** Óriási költséggel kibővítette Nagyváradi városa a vízvezetési csőhálózatot, azzal az intencióval, hogy az összes utcák ellátassanak vízzel. Keresztutcát azonban kifelejtették az új hálózatból is, az ott levő hat-hét házhoz Pál-utcáról, vagy Csengeri-utcáról kellene a vizet bevezetni, ami óriási költségbe kerülne. Kereszt-utca lakói kérték a várost, hogy a vízvezetési csőhálózatot ezen utcában is fektesse le. A városi tanács a kérelmet véleményezés végett kiadta a városi mérnöki hivatalnak.

* **A hétfői hetivásár.** Nagyváradi városa évtizedek óta hétfőn és kedden tartja hetivásárát, azonban kitűnt, hogy a hétfői hetivásárra nincsen Nagyváradi városának szabályszerű engedélye. A kereskedelmi miniszter utasította a várost, hogyha továbbra is meg akarja tartani a hétfői hetivásárt, annak törzskönyvezéseért folyamodjék a miniszterhez. A város tanácsa most megkereste a törvényben előírt faktorokat, hogy a hétfői vásár törzskönyvelése ügyében nyilatkozzék. Erős Rezső, Biharvármegye közgazdasági előadója értesítette a várost, hogy a nagyváradi hétfői vásár tartásának törzskönyvelése ellen észrevétele nincs.

* **A választók összeírása.** A jövő évi választók névjegyzékét most állítják össze a városházán. Ugy látszik, hogy a választók száma tetemesen növekedni fog a jövő évre. Eddig még csak Újváros és Külváros választóinak a névjegyzékével készültek el, a többi városrészek listáját csak pár nap múlva fejezik be. Újváros-Külvároson a folyó évben 1243 a választók száma, most pedig 1908-ra 1410 szavazót vettek fel, tehát 167 szavazóval többet, mint most van.

* **Kegyetlen határozat.** Király Sándor és társai Kálvária-utca végén, özv. Popovich Györgyné szőlőjéből vettek apróbb telkeket a Páris-patak partján s apró lakóházakat építettek vályogból, paticsból, földből, minden engedély nélkül. A rendőrség engedély nélküli építkezés címén úgy a nyolc építet, mint az 5 kőműves mester ellen megindította az eljárást s 50—50 koronára büntette. Ezenkívül elrendelte, hogy 30 nap alatt az összes épületeket romboltassák le, mert ellenkezőleg a hatóság fogja leromboltatni. Az illetők a rendőrség ezen határozatát megtelebbszték. Tegnap tárgyalta a városi tanács az ügyet s a felelősség elutasításával a rendőrség határozatát helybenhagyta. A szegény emberek összes vagyonát így megsemmisíteték, mert az eddigi uzust követték. Ez nemcsak méltánytalan, de teljesen igazságtalan is.

* **A holt kéz.** Az egri főkapitánal érdekében gazdag nagyprépostjának, Páthy Endre oletini választott püspöknek halála alkalmából nem lesz érdektelen a közvélemény figyelmét felhívni azokra a tekintélyes összegekre, melyeket ez a jólelkű főpap életében egyházi, kulturális és egyéb hazafias jótékony célokra vagyonából áldozott. Így gyémántmiséje alkalmával 200.000 kor. alapítványt tett az egri egyház megyei kegyur nélküli templomok, plebániák és kántortanítói lakok fentartására s újból építésére, és ugyanezen alapot tette most végrendeletében általános örökössévé. 120.000 koronás alapítványt tett az egri theologia tanárok fizetésének javítására. 150.000 koronás alapítványt tett az egri egyházmegyei hitoktatók javára. Aranymiséje alkalmára építette fel a folyási templomot nagy költséggel. Még előbb Török-szentmiklóson, volt hiveinek építetett 160.000 koronát meghaladó összeggel apáca zárdát nőnevelő intézettel és ugyanott templomot. Szülőfalujában pedig, Tályán, szintén templomot építetett. Ez a nagyobb alapítvá-

nyainak és építkezéseinek összege meghaladja az egy millió koronát. Ezekhez járulnak azon figyelemre méltó összegek, amelyeket hazafias közcélok előmozdítására fordított s amelyekről csak egy két nagyon bizalmas embere tud. Mert nem volt az a hazafias közérdekű cél, amelyért, ha hozzá fordultak rendkívüli áldozatokat ne hozott volna. Ezek a tekintélyes számok a leghatásosabb védőbeszéd a holtkezi birtokok ellenségeinek nagyképű vádjai ellen.

* **Az ipartestületek sérelme.** A debreceni ipartestület felhívást tett közzé, amely a betegsegélyző pénztárakra vonatkozik. E szerint a kerületi betegsegélyző pénztárak olyan javaslatokat terjesztettek az új munkásbiztosítási törvényre vonatkozólag a kereskedelemügyi kormány elé, amely fölötte sérelmes az ipartestületekre és ezek betegsegélyző pénztárára nézve, mert ezek rovására a kerületi pénztáraknak biztosítana túlságos előnyöket. A debreceni ipartestület most felhívja a hazai ipartestületeket, hogy ez ellen tiltakozzanak és a teendő megbeszélése végett Budapesten értekezletre gyűljenek össze.

* **Halmos János meghalt.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Halmos János, Budapest székesfőváros nyugalmazott polgármestere, ki nek legutóbb a Polónyi Géza volt igazságügy-miniszter ellen indított hajszában volt szomorú és kínos szerepe, ma reggel a Hirz-szanatoriumban hosszú szenvedés után bérlakban meghalt. Halmos János 1847-ben Pesten született. Atyja jómódú iparos volt. Középiskoláit és jogi tanulmányait Pesten elvégezvén, ügyvédi pályára lépett, melyet 1872-ben a hivatalnokival cserélt fel; belépve a főváros szolgálatába. A székesfőváros polgármesterévé 1897-ben választották meg egyhangulag. Közzolgálatában Halmos János mintaszerűen; pontos, szorgalmas és mocskotalan tisztaságú hivatalnok volt. Az 1906. évi március 1-én ment nyugdíjba és azóta is folyton gyengélkedett. Betegsége elhatalmasodott és röviddel ezelőtt szanatoriumba vétette fel magát, ahol ma hajnalban a halál váltotta meg szenvedéseitől. A főváros tanácsa ma déli fél egy órakor ülést tart, hogy a temetés körüli teendőket állapítsa meg. Végleges megállapodások természetesen csak a család bevonásával várhatók; de úgy tervezik, hogy a ravatalt az erzsébetvárosi templomban állítják fel, ahonnan a temetést pén'eken délután fogják rendezni.

* **Gyűjtés a süketnémák részére.** Az aradi süketnémák intézetének felügyelő bizottsága kérelemmel járult a miniszterhez, hogy engedje meg, miszerint az intézet részére Arad, Békés, Bihar és Csanád megyék területén gyűjtés útján pénzbeli adományokat szerezhesenek. A miniszter ezt a kérelmet teljesítette oly megjegyzéssel, hogy a kibocsájtani szándékolt gyűjtőleveket és gyűjtő tárcákat meg kell számozni s arról rendszeres jegyzéket kötelesek vezetni.

* **Ismét a hét török.** Hajdan már sok baj volt Nagyváradon a törökökkel, mikor a basák székeltek itt s nagy területre innét adták ki parancsaikat. Most, pár száz év múlva megint meggyűlt a bajunk a törökökkel, akik ugyan heten vannak csak, mint annak idején a svábok, de annyi bajt okoztak már a hatóságnak, hogy fele is elég lenne. Vagyis inkább a hatóság rendszertelen eljárása okoz sok kellemetlenséget a próféta ide vándorolt hiveinek. Már irtuk, hogy Mustafa Valya és hat társa macedoniai török alattvalók itt akarnak megtelepedni s keleti és déli gyümölcs kereskedést s valami »bóza« nevű hűsítő italt akarnak árulni. A rendőrség előbb az utleve-

lüket kifogásolta, de a budapesti török konzul bizonyítványa alapján ez a kérdés tisztázva lett. Az I foku iparhatóság a déli gyümölcs és bóza árulásra az iparigazolványt ki is adta, azután azonban, mint már irtuk, a »bóza« eladását betiltotta, azon indokolással, hogy a bóza nem képez közszükséget. Csak hogy a törökök nem olyan könnyen nyugosznak ebbe bele, hanem egyik helybeli ügyvéd úján felelőznek s rámutatnak, hogy a hatóság a bóza ital árulására adott iparigazolványt. Továbbá hivatkoznak arra, hogy az indoklás nem helyes, mert akkor nagyon sok boltot be kellene csukni, hacsak azokat szabad árulni, amik közszükségletet képeznek. A Kugler-sütemény sem közszükség. A felelősség a tanács elé kerül. Kapcsolatosan megemlítjük még, hogy a rendőrkapitányi hivatal bejelentette a városi tanácshoz, hogy Mustafa Valya és 6 társa állandóan Nagyváradon akarnak tartózkodni s mivel utlevelők rendben van s büntetlen előéletűek, a lakhatási bizonyítványt részükre kiadta.

* **Ajándékok a szilágycsehi katólikus templom részére.** A nagyváradi nők igen értékes kézimunka ajándékokat küldtek a szilágycsehi templom részére. A beküldött ajándékok a következők: 3 antependium (1 fehér atlasz selyemfestéssel, 2 csipke és himzés-sel), 2 oltártakaró csipke és himzéssel, 1 csipkés terítő a felszolgáló asztalra, 1 kar, 2 ministránsing, 7 korporale, 12 kehely, 9 kéztörölő, 6 váll, 6 stolavédő kendő, 2 oltár párna (fehér moireselyem remek himzéssel). Az ajándéktár-gyak mind igen izléses és művészi kivitelű kézi munkák, melyekért ezuton is hálás köszönetet mond a szilágycsehi római katolikus lelkész-i hivatal.

* **Rejtélyes hulla.** Margitáról jelenti telefonon tudósítónk, hogy ott a közeli Királyi határ mellett elfolyó Bisztra patakban egy ember hullájára találtak. Az esetről azonnal értesítették az előjáróságot, mely intézkedett a hulla kivétele iránt. A hulla egy férfi hullája, személyazonosságát megállapítani ezideig még nem lehetett. Az ily iránybani eljárást megnehezíti még az is, hogy a hulla a felismerhetlenségig oszlásnak van indulva. Az esetről értesítették az ügyészséget is, mely elrendelte a nyomozati eljárás további folytatását. A rendeletre a margitai csendőrség és előjáróság széleskörű eljárást indított meg.

* **Szerencsétlenség a malomban.** Gáborjából borzalmas szerencsétlenségről ad hírt tudósítónk. Az ottani gőzmalomban mint molnár volt alkalmazva Gurgucz Gyula. Tegnap délelőtt mikor a malom gőzgépjét elállította, a még forgó kerékről le akarta venni a nagy hajtó szíjat. E ténykedése közben a szíj a molnárnak a ruháját odakapta s annál fogva a kerekek közé rántotta. A szerencsétlen ember jajkiáltására összefutott malom személyzete megállította a kerekeket s a molnárt kiszabadították kínos helyzetéből. A molnárnak a kerekek egy lábát eltörték, ezen kívül három oldalbordáját zúzták be. A szerencsétlen embert a helyettes járási orvos vette gondozás alá s be akarta szállíttatni a kórházba. A súlyosan sérült molnár azonban tiltakozott a beszállítás ellen. A vizsgálatot nem indították meg, mert a sérült vallomásaiban azt mondja, hogy saját vigyázatlanságának köszönheti szerencsétlenségét.

* **Névváltoztatás.** Tar Lajos bihari lakos belügyminiszteri engedéllyel vezetéknevét Málnásira változtatta.

* **Gyászrovat.** Mint részvétellel értesülünk Böszörményi Géza nagyváradi ügyvédet és családját súlyos csapás érte. Szőjka János gyoroki földbirtokos életének 84-ik évében Aradon elhunyt. Az elhunytban Böszörményi Géza ügyvéd

neje édes atyját gyászolja. Az elhunytat folyó hó 17-én helyezték örök nyugalomra.

*** Kóbor cigányok garázdálkodása.** Tegnap nízamunkban megemlékeztünk azokról a garázdálkodásokról, melyeket Margita vidékén követtek el a kóbor cigányok. A tegnapi nap folyamán újabb feljelentés érkezett a cigányok ellen. Ugyanis e hó 14-én éjjel Tóti-ban Weisz Ignác ottani szatócs lakásának utcafelőli részébe törtek be a cigányok és onnan 440 korona értékű ruhaneműt loptak el. A betörések ügyében a margitai csendőrség széleskörű nyomozást indított meg, még pedig elég sikeres eredménnyel. A tegnapi nap folyamán ugyanis a királyi erdőben rohadó falevelek alatt a földbe beásva megtaláltak egy csomó ágyneműt, melyek Farkas Andrásnak képezik tulajdonát. A nyomozás folyamatban van tovább is.

*** Ragályfészek a városban.** Mayer és Moller budapesti cég a Gilányi-soron csont és ronggyűjtő telepet szándékozik felállítani, azonban a kapitányi hivatal végre-valahára belátja, hogy az ilyen, a közegészségre veszélyes telepek a városon kívül, nem lakott területeken helyezendők el s a telep engedélyét nem adta meg. Felelősség folytán a városi tanács a kérdést kiadta véleményezés végett a közegészségügyi hivatalnak.

*** A feleség mint vádló.** H. Nagy Sándorné szül. Kiss Mária panaszt tett a rendőrségen, hogy férje H. Nagy Sándor folyó hó 16-án kegyetlenül elverte a Vasfürdő előtt, Nagy Sándorné férje ütlegetései elől a toloncházba menekült be, ahol előadta, hogy férje hosszabb idő óta különböző lopott holmikat hordott haza, amikor ezek holszerzését illetőleg kérdőre vonta, őt kihatással fenyegette. Eddig azért nem mert szólni, mert férje erőszakos természetét ismerve tartott tőle, hogy leüti, most azonban feljelenti. Az asszony 3 rendőrrel aztán elment Nagytemető-utca 5. sz. a. levő lakásukra ahol a férje által hazahurcolt lopott holmikat u. m. késeket, villákat, kanalakat, 32 drb vizes poharat, 1 drb bőr dohánytárcát, 1 drb ezüst szivarka tárcát, 2 drb sütyővasat, 1 fekete övet, 1 drb fekete esernyőt, 1 törülközőt, 1 ezüst óráról szóló zálogjegyet, a rendőröknek átadott. H. Nagy Sándor ellen az eljárás folyamatba lett téve.

*** Felhívjuk t. olvasóink szíves figyelmét** Sauer Kálmáné lapunk mai számában megjelent hirdetésére.

*** Rajtavesztett cigány.** Folyó évi ápr. 16-án délelőtt 9 óra tájban Fodor Gergely földműves Rákóczy-ut 4. sz. a. lakása udvarára a kerítésen keresztül beugrott Grosz László hájaí szül. tésü cigány s az ott szedegető tyúkok közül a legszebbet elcsipte, nyakát kicsavarta s a zsákmánnyal futásnak eredt. A jelenetnek szemtanúja Branüner Edéné lármát csapott mire a közelben la ó ifj. Papp János lóra kapott, és a menekülő Orosz Lászlót a Worfi erdőnél utólérve bekísérte a velencei rendőrkülönményhez. Orosz László teljes beismerésben van, miért is a királyi ügyészséghez lett átkísérve.

*** Találtak** egy takarékpénztári könyvecskét. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrség I. emelet, 7. sz. szobájában.

EGYESÜLETEK.

Az új egyesület alapszabályai. A nagyváradi tudóvész elleni védekező egyesület alapszabályait már elkészítették s tegnap terjesztették be Nagyvárad városához, hogy a belügy-miniszter jóváhagyását kieszközölje.

A Szt. István társulat közgyűlése. Legelső kath. társulatunk, a kath. irodalom művelésében oly nagy érdemeket szerzett Szt. István társulat folyó évi május hó 2-án, délelőtt 10 órakor tartja közgyűlését Budapesten,

a társulat disztermében. Otvenharmadik közgyűlése lesz ez már a társulatnak. E közgyűlések kiváló ünnepi eseményei kath. közéletünknek és az irodalomnak. A közgyűlésen ezúttal igazgatót is fognak választani; a választmány egyhangulag Erdősi Károlyt jelölte, ki egy év óta végzi az igazgatói teendőket. A gyűlés tárgysorozata a következő: Szentmise a diszterem oltáránál. Elnöki megnyitó beszéd. Alelnöki jelentés. Igazgatói jelentés. Az 1906. évi zárószámadások és vagyonmérleg megvizsgálása s a fölmentvény megadása. Az 1907. évi költségvetés megállapítása. Igazgató-választás. Az igazgató-választmány kiegészítése. A számvizsgáló-bizottság kiküldése. A Tud. és Irod. Osztály új tagjainak kihirdetése. Esetleges indítványok. A választmány április 25-iki gyűlésén készíti elő a közgyűlés tárgyait.

IRODALOM.

A posvány.

Amerikai regény. Irta *Upton Sinclair* fordította Baross Károlyné. Budapest, Pátria-nyomda. 233. l. Ára 4 kor. 50 fill.

Egy fiatal hírneves amerikai hírlapírónak, *Upton Sinclair*nak nagy sikert aratott regénye jelent meg a magyar könyvpiacra.

A »The jungle« egy előttünk teljesen ismeretlen, fölötté érdekes világba: az amerikai gyári munkások világába vezet bennünket. Mily különös világ ez! Ez a szabad Amerika? Az ígért földje? Hiszen ezek a munkások, akik igaz, óriási bérért dolgoznak, — de ezt a bért fel is emésztí a drága élet — valóságos rabszolgák. Ezeken élőködik ugyszólván az egész amerikai társadalom, felülről kezdve le a munkásig. Hiszen ezekhez képest még boldog teremtések voltak az egyiptomi gulákat építő szegény páriák is!

A »The jungle« irányregény, de afajta legjavából való. Költői lelkű ember írta, hatalmas lendülettel, személyes tapasztalatok alapján, megkapó vonásokkal, mérhetetlen emberszeretettel.

Ma, amikor a kivándorlás oly óriási mérvet öltött, ez a regény nemcsak fölötté aktuális, de egyenesen fontos szükségletet is elégít ki. Ezt el kell olvasni minden intelligens embernek, aki népét szereti, aki vele érintkezésben áll. Hogy megmondhassa jó néptünknek: Amerika nem az ígért földje, Amerika a zsarolás, a kiszípolozás, a hamisítás, a rabszolgaság hazája. Azért fordulj vissza vérem, mert vesztettedbe rohansz! Megélhetsz te itt is kis hazánkban, ha komolyan akarsz dolgozni.

A nagyon érdekes, fölötté megkapó művet Baross Károlyné, egy finom lelkületű, de amellet meglepően erős kezű asszony fordította magyarra, magyarosan, színesen, őszinte átérzéssel.

A tárgyának megfelelő egyszerű, komolyan nemes kiállítású könyv ára 4 kor. 50 f., kapható a »Borászati Lapok« kiadóhivatalában Budapest, Üllői-ut 25.

A Népművelési Közlöny 15-ik száma a szokott bő tartalommal jelent meg. Vezető helyen az alkoholizmus ellen ír *Bodnár János* szerkesztő, aktuális esetekkel kapcsolatosan. A hivatalos közlemények után a következő kitűnő cikkeket találjuk: Rajztanítás Amerikában, *Kotzmán János*. Az elismervény és a magyar becsületszó. Egy szabad egyesület gondnokság alatt, c. alatt »Sárréti« foglalkozik az egyesület privát ügyeivel. Változatos a Krónika rovat is.

SZÍNHÁZ.

A hét műsora.

Csütörtök: Vig özvegy (Haller Irma vendégjátéka.)

Péntek: A vörös talár (Gál Gyula vendégjátéka.)

Szombat: Lucifer (itt először, Gál Gyulával.)

Gül baba.

Alig van színésznők az újabb időben, akinek neve annyi kedves emléket idézne föl a színház világában, mint a *Haller Irmáé*. Most, hogy újra a mienk, — sajnos csak pár esztére — a közönség meleg ünneplésben részesíti egykori kedvencét.

Tegnap este Gül-babában Gábor diákot játszta nagy sikerrel. Meleg beszéde, mely beielopódzik a szívekbe, kellemes, iskolázott hangja, plasztikus mozdulatai, minden erőltettség nélkül és hatáshajhászástól ment játéka olyan kvalitásai a bájos művésznőnek, amelyek őt az első szubrettek sorába predesztinálják. A második fölvonásbeli táncát kétszer is meg kellett ismételnie. Ha olyan arányban fejlődnek képzettségei továbbra is, mint ahogy az utolsó években fejlődtek, semmi kétségünk sincs az iránt, hogy a színművészet operett ágának tiszta légkörében a legelső helyek egyikét fogja betölteni.

A többi szerepek a régi kezekben voltak. Ezek közül különösen *Hajnalt* (Mujkó) *Fehért* (Gül-baka) kell dicsérettel kiemelnünk.

— dy.

Haller Irma — Vig özvegy. A legnépszerűbb operett címszerepében bucsúzik el ma este Haller Irma a nagyváradi közönségtől. Az ő egyénisége, művészi alakító készsége, pajkos temperamentuma minden ízében tökéletes Glavari Hannát fog produkálni. — Károlyi Leona, Turchányi Olga és Szoyer Ilonka után Haller Irma lesz Nagyváradon a negyedik »Vig özvegy«. Új alakítása elé nagy érdeklődés néz, a közönség lelkes ovációkat készít elő Haller Irma bucsújára.

Gál Gyula Nagyváradon. Művésze teljében, mint az ország egyik legnevesebb színművésze jön közénk vissza Gál Gyula, a színház jeles vendége. A régi fabódében aratta nálunk első sikereit s azóta a Vigszínházban, majd a Nemzetisínházban ünneplik Gál Gyulát, valahányszor fellép. Holnap este lép fel Gál Gyula a Szigligeti Színházban először. Brieux nagyhatású drámája a »Vörös talár« kerül ez alkalommal felelevenítésre, míg szombaton újdonság megy, Butti drámája: »Lucifer« melynek címszerepe a művész egyik legszenzációsabb alakítása.

Igazságszolgáltatás.

Támadás az Orsolya-apácák ellen

A múlt év nyarának végén hatalmas plakátok jelentek meg szerte a hirdetési falakon, előre felhíva a közönség figyelmét egy megjeleni készülő radikális irányú krajcáros politikai napilapra. A radikálisnak jelzett lap »Előre« címen a múlt év szeptember 18-án meg is indult — hazugnak, rágalmazónak, a katolikus hitvallást üldözőnek, papfalónak, apácák becsütlőjének. Első számában »A fekete ház« címen hirrovata élén megjelent közleményében a város közepén álló magas szegényeknek keresztelte el a tiszteletré méltó szent Orsolya-apácák zárdáját, melyben gyűlöletet hirdetnek, hizelgésre és képmutatásra nevelnek, a sötétséget terjesztik, szemforgató, aszott testű, soványkezü fekete vén asszonyok kerek szemű

ártatlan lelkeknek is azt mondják aztán, hogy ez a hit, a tisztesség, az alázatosság, a világosság stb. Szeptember 22-én megjelent 4-ik számában pedig *„Faj! Faj! megölnek. A klerikalizmus áldozata. Megőrült a vonaton»* nagyképű címek alatt »a katolikus papok népbűtítő, fanatizáló törekvésein« tud be egy olyan asszony megőrülését, aki sohasem létezett.

Különösen a szent Orsolya-apácákról irt gyalázkodó förmérvény akkoriban városszerte nagy felháborodást, szinte közbotrányt okozott valláskülönbség nélkül minden jóérzésű emberben. Az ügyesség a gyalázkodó cikkeket a róm. kath. hitvallás ellen intézett igazság-vét-sege címén inkriminálta.

Az ügyben a nagyváradi esküdtbíróóság előtt tegnap volt kitűzve már harmad izben a főtárgyalás, mert Kun Béla, az Előre című újság felelős szerkesztője, aki az inkriminált közleményekért, mint szerző, elvállalta a felelősséget, a februári és márciusi esküdtszéki ülés-szakra kitűzött főtárgyalások alkalmával nem jelent meg, hanem Budapesten bujkált valahol, mert dacára, hogy a múlt hónapban az esküdt-bíróóság elővezetését elrendelte és e határozat végrehajtása végett a fővárosi rendőrséget meg-kereste, a megkereset hatóság hivatalos érte-sítés szerint őt előállítani nem tudta.

Tegnap végre megjelent Kun Béla az esküdtbíróóság előtt védője, Dénes Sándor dr kíséretében. Az esküdtbíróóság elnöke Csulyok Béla dr törvényszéki bíró volt. Az esküdtek kísorsolásánál mind a vádhatóság, melyet Gáthy Bálint kir. alügyész képviselt, mind a védelem érvényesítette visszavetési jogát. A vádhatóság a zsidó hitfelekezeti, a védelem pedig a katolikus esküdteket vetette vissza, úgy hogy az esküdtek szinte mind protes-tánsok voltak.

A vádlott kihallgatása után az ügyész és védő ügyvéd nagy csatákat vívtak a hitvallásos és felekezetioktatás problémáiról. A maga védelmében a vádlott is úgy gerálta magát, mint aki a földglobust megpergeti a kis ujján. A többnyire laikus esküdtek előtt tudósok neveivel zsonglörösködött, nyilván avval kecsegtetve magát, hogy a temérdek tudós nevével, melyet hallani az esküdtek jó-részenek füle nem szokott, mindjárt azt hiszik felőle, hogy a világ legnagyobb tudósa felett fognak itélkezni.

Lehetett negyed öt óra, mire az esküdtek tanácskozása véget ért. A verdikt büntelennek ítélte Kun Bélát az ellene emelt vádak tekin-tetésében, mire a törvényt alkalmazó bíróság Kun Bélát az ellene emelt vád és következményei alól felmentette. Az ítélet jogerős.

Ezek után a vádlott Budapesten megint üzheti szabadon kirohanásait a katolikus vallás ellen, hisz bizhatik benne, hogy mindig akadhat esküdtszék, mely felmenti.

A meghurcolt apácázárda pedig találjon elégtételt abban az általános megbotránkozás-ban, melyet annak idején az inkriminált közle-mény Nagyváradnak jóérzésű lakosaiban *vallás-különbség nélkül* felidézett.

Keszthelyi ügyében megindult a vizsgálat. Keszthelyi Zoltán vármegyei fő-jegyző ellen a királyi ügyész által indított ügy jelenleg a vizsgálóbírónál van s most a vizs-gálóbíró megkezdte az eljárást. Az ügyben teg-nap voltak az első kihallgatások, amikor ki lettek hallgatva Nadányi Károly, Csorvássy István, Kerekes Elek, Répássy Mihály megyei házfelügyelő és Csuta Mihály megyei portás.

Hevesi az esküdtek előtt. Még igen élénk emlékezetében van a közönségnek az a borzalmas gyilkosság, melyet Hevesi Ákos gazdász követett e hó 7-én éjjel a Rákóczi-úton. Az ügyességhez áttett nyomozati iratok Gáthy Bálint királyi ügyésznek lettek kiosztva, aki az iratok alapján *szándékos emberölés* büntette miatt emelt vádat Hevesi ellen. Az iratok most Debreczeni vizsgálóbírónak lettek ki-osztva. A vád alapján Hevesi felett az esküdt-

szék fog ítéletet hozni. A szenzációs büntett a juniusi esküdtszéki ciklus alatt kerül tár-gyalás alá. A vád súlyos természeténél fogva Hevesi szabadrúdra helyezése teljesen ki van zárva.

Egy darabont főispán csődje. A bu-dapesti kereskedelmi és váltótörvényszék ma elrendelte a csődöt másfél millió korona ere-jéig Horváth Béla volt darabont főispán és neje Steindl Irma ellen. A közadósok passzívái 300 ezer koronára rugnak. Horváth Béla vala-mikor a szabadelvű pártnak volt képviselő tagja. A darabont kormány később Esztergom-megye főispánjává nevezte ki. Pár héttel azon-ban a koalíció kormányra jutása előtt visszavo-nult állásától. Horváth hír szerint rendkívül pazarló életet élt, úgy hogy vagyoni viszonyai teljesen megrendültek. Ekkor másodszor meg-nősült, feleségül vevén Steindl Imrénét, az or-szágháza tervezőjének leányát, Irmát. Feleségé-vel 300 ezer korona hozományt kapott, a mely-lyel megrendült vagyoni helyzetét rendezte. Pazarló életével ezután sem hagyott fel, így jutott csődbe. Anyósa megakartá menteni vejét és egyezségi ajánlatot tett veje hitelezői-nek, ezek azonban szám szerint 78-an az aján-latot nem fogadták el.

REGÉNYCSARNOK.

Művészelet.

Írta: Kraszevszkij A. N.

— Oroszból. — 20.

— Nos, olyanért, a kit — hát mondja ki már, — unszoló Lensky, szorosabban karjaiba zárva őt.

— Hisz úgy is tudja.

— Úgy szeretném egyszer saját ajkairól hallani.

Lábujjhegyre állt és fülébe sugó t valamit.

Mind szorosabban és szorosabban zárta keblére. — Oh te boldogságom, királynőm, mindenem! — suttogá és meleg ajkai az övé-ivel találkoztak.

Natália úgy érezte, mintha tündöklő nap-sugárba volna burkolva, meleg, éltető légkörbe, melyen mi sem hathatott keresztül ama kicsinyes, nyomorult bosszantásokból, mik sze-relmének szentelt varázskörén kívül álltak.

Hat héttel később Lensky oltárhoz vezette Natáliát, még pedig Bécsben az orosz követ-ségnél. Hozománya igen hiányos, de részben drága csipkéekkel pazarul ellátott kelengyéből, egy eladósodott délországi birtokból, mely négy év óta már nem kamatozott, és három kremonai hegedűből állt.

Mig idősbb bája némán rideg méltóság mögé rejtette az őszinte kétségbeesést, melybe nővére férjhezmenetele döntötte, a fiatalabb gárdatiszt-fivér azzal mulatott, hogy régi tehet-ségét fennhíjázó szemtelenségek mondásában e kalandos házassági frigyre pazarolta és nővére »izlésbeli tévedését« vállvonva, mint örülési ro-hamot jelezte. Sógorát, ha szó volt róla, soha sem említé másként, mint »Cette bête sauvage et indéractable,« — még akkor is, midőn már rég szokásává vált e »civilizálhatatlan vadállat-tól« pénzkölcsönöket kérni.

Natália testvérei közül egy sem jelent meg esküvőjén, sem fiverei, sem menyecske nővére. Egyedül az öreg hercegnő kísérte leányát az oltár elé.

* * *

A nyarat az olasz tavak mellett és Svájc-ban töltötték el. Ősszel Lensky hangverseny-körútát tett Németországban és Németalföldön,

melyen elkísérte neje is, humorisztikus buzga-lommal kísérelve meg új szerepét, mint: »a művész neje.« December elején Lensky Szent-pétervárra érkezett vele. Natália egy barátnője rendezte volt be a szállást a fiatal pár számára. Natália elégedetlenül fintorította el az orrát, midőn új királyságába belépve, körülnézett. Milyen új, rikító, izléstelen és feszes volt itt minden.

— Olyan ez, mintha éretlen almába ha-rapna az ember, — Mondá Lensky felé for-dulva, majd vidáman hozzá téve:

— Szegény Annette! Hát bizony nem ért hozzá! De ne bánd. Pár hét alatt más arcot fog minden öltetni. Majd meglátod milyen puha és lágy lesz kicsi fészked. Hisz jól kell benne érezned magad, te nyugtalan sasom te, külö-mben elrepülsz, nemde?

Ezt mosolyogva mondá, férje szenvedélyes szerelmének diadalmas tudatában; hogy is le-hetne kedve elrepülni! És ingerkedve, becézőleg simítá ki gazdag fürteit homlokából.

Oh, milyen kellemes és gyötrő volt neki e finom, hosszú ujjak érintése; mily boldoggá és idegessé tette őt; a mint mondá, akár a bőréből ugrott volna ki merő gyönyörűségből.

Előbb engedte, hogy gyöngéd bohós-kodásait üzze vele kénye-kedve szerint, aztán nevetve védelmezni kezdte magát, komolyabb magatartás prédikált neki és ha a kis me-nyecske nem engedett, hanem szerelmes incel-kedéseit folytatta, végre szenvedélyes kitöréssel megragadta kézcsuklójánál és csókjával csak-hogy össze nem zúzta a kis kezeket.

Ha házasságuk első heteiben, kissé elegikus hangulatban lévén, csaknem ájtatos elfogult-sággal rajongtak egymásért, most, mint két csintilán gyerek.

Mig Lensky a pétervári zenedén újra meg-kezdte hosszasan elhanyagolt tanári előadásait, Natália a »fészek« berendezésével foglalkozott. Nem pazarolt, nem költött megdöglőn; oh nem; jól tudta, hogy fiatal művészt nem szabad anyagi gondok előidézése által szabad-ságában gátolni; azt képzelte, rendkívüli taka-rékosságot fejt ki, nem szűnt meg az olcsóságon csodálkozni, melylyel mindent a minék lennie kellett, kezdve a virágoktól — virágok tél derekán Pétervártól! — be tudott szerezni Férje sohasem világosította fel arra nézve, mennyire meghaladta akkori körülményeit az »Egyszerű háztartás,« melyet vitt.

Valahányszor hazajött, valami új, elragadó változást talált elő. Az úgynevezett »össze-vissza-style« festői előállításában nagy mester volt Natália, pedig ez akkor még nem volt oly általános, mint mai nap.

— Ez igen szép, de kicsit sok, — mondá egy napon Lensky, midőn kis felesége a salon-berendezés egy új módosításának tudatában, különös diadalérzettel lépett elébe.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, április 17.

Buza április	— — —	13.15	— 13.35
Rozs április	— — —	13.50	— 13.30
Tengeri május 1907	— — —	10.80	— 11.05
Repcze aug.-ra	— — —	27.80	— 28.24
Zab apr.-ra	— — —	15.20	— 16.10

Értéktözsde.

Budapest, április 17.

Oszták hitelrészvény	— — —	678.—
Magyar hitelrészvény	— — —	796.—
Leszámitoló bank	— — —	506.—
Rimamurányi	— — —	525.—
Oszták-m. állam vasutirészvény	— — —	670.—
Közuti vasut	— — —	594.—

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsde 1907 április 17-én.	
Magyar aranyjárdék 4%	11.21
Magyar koronajárdék 4%	99.—
Magyar léleti vasúti államkötvény 4%	83.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	95.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	96.—
Magyar gyermek sorsjegy-kölesön	200.—
Tisza zab. és szegedi sorsjegy-kölesön	150.50
Osztrák járadék ezüstben	99.—
Osztrák járadék papírban	100.—
Osztrák korona járadék	117.—
Osztrák járadék aranyban	99.—
1880. oszt. államsorsjegyek	155.—
Osztrák-magyar bankrészvény	17.65
Magyar hitelbank részvény	17.65
Városi villamosvasút	833.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény	680.50
20 frankos frankos (Napolendor)	683.25
Osztrák-magyar államvasúti részvény	19.08
Német birodalmi márka	117.58
London vista	24117
Páris vista a	95.47
20 márkás arany	37.40

Nagyváradai hetivásái.

A nagyváradai piacon 1907. április 15. napján tartott vásárban eladott természet-mények és élelmi szereknek árjegyzéke:

Tiszta buza 1-ső 14.40	14.20	Kétszeres buza 11.80	11.60	10.40	Rozs 12.—	11.80
11.60	Árpa 12.60	12.40	12.20	Zab 13.60	13.40,	13.20
Tengeri 10.40	10.20	10.—	Borsó 32	Lenese 38.—	Bab 20.—	Köleskása 40.—
Burgonya 7.—	100 kiló lángriszt 27.—	Zsemlyelisz 26.—	Fehérkenyér 25.20	Barnakenyér 23.—	Széna fuvarral 7.60	Szalma fuvarral 1.20
Só zott szalonna 156.—	Zsup-szalma —14.	A'om-				

szalma 10. 1 köbméter bükkfa 8.—. Tölgyfa —8. Cserfa 8.—. 1 kiló marhahus I. o. 1.44, kila marhahus II. o. 1.36 kiló marhahus III. o. 1.28 1 liter ó-bor 1.—, 1 liter új-bor 80.— liter pálinka —.72. 1 liter szilvapálinka 1.60, 1 liter szesz 2.— 1 m. kőszó 21.80. 1 mm. nyers faggyu 80.— 1 m m. olvaszt. faggyu 96 —. 1 mm. szappan 52.— 1 mm birka gyapju —. 1 m m. magyar gyapju 1 mm. —. hltr. -bor 64 —. 1 hltr. újbor 38 1 m. m. mész 1.80 1 mm kemény faszén 5 1 mm. puha faszén 3. 1 — hltr. kendermag —. 1 hlt. köles —. 1 hltr. repce —. hlt.1 dió 38 — 1 hltr. mog yoró —. 1 hlt. aszalt szilva 76.— 1 klg savanyu káposzta 20 1 klg szalonna nyers 1.44 1 klg sertéshus 1.56 1 klg vereshazyma 14.— 1 klg foghagyma — 40 1 klg bors 2.20 1 klg paprika 4.50 1 klg barna kenyér 18.— Egy liter kőolaj —44

Marha ártáblázat 1907. évi. ápril. 15—16.

1 pár I-ső rendű jármos ökör 760—960 korona
1 pár II-od rendű jármos ökör 650—850 korona.
1 pár III-ad rendű jármos ökör 600—720 korona!
1 drb fejős tehén 260—500 kor., 1 drb vágó ökör 350—510 kor. 1 drb. vágó tehén 260—420 ökör
1 drb veres borju 42—60 kor. 1 drb. fél éves borju 80—110 kor., 1drb egy éves borju 90—200 kor., 1 drb két éves borju 110—260 korona. 1 drb hizott sertés 126—130 kor., pár fél éves sertés 40—62 kor., 1 pár egy éves sertés 75—96 kor., 1 pár két éves sertés 140—200 korona. 1 drb. igás ló 170—270 korona. 1 pár örkörbőr 90—120 kor., 1 pár tehénbőr 60—90 kor. 1 pár borjubőr 16—20 kor., 1 pár ló bőr 40—60 korona.

Forgalmi kimutatás 1907 ápr. 15—16

Tiszta buza körülbelül 190 hlt — Kétszeres buza 90 hlt Rozs 100 hlt Árpa 80 hlt Zab 80 hlt Tengeri 70 hlt burgonya 80 hlt.

Lábasjóságok Hizott sertés mintegy 112 félhizott 236 drb 2 évestől feljebb 258 drb 1 éves től feljebb 243 Süldő 179 drb malacz 170 drb. Vágó marha 76 drb Jármos ökör 205 drb Fejős tehén 370 drb borju 210 drb bivaly 7 drb juh és kecske 140 drb Ló 431 darab.

A nagybárodai vásár. Nagybárod köz-ség lakossága kérelemmel fordult a kereske-delmi miniszterhez, hogy a május 6-ára eső vásárt egy nappal később május 7-ére enge-délyezze, mivel május 6-ika a román husvét másodnapjára esik.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Egy két jó családból való,
2—3 középiskolát végzett fiu
fizetéssel felvétetik

tanulónak

a Szent László nyomdában.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfetek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
táncrendek, étlapok,
naplók,
palackfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Alapított. 1850.

Alapított. 1850.

Van szerencsém a n. é. gazdaközönségnek ajánlani a legkitűnőbb

vető-magvaimat.

Valódi eredeti kitűntetett

takarmányrépa-fajokat.

Oberndorfi kerek sárga;

Mammuth óriás hosszú vörös;

eckendorfi, olajbogyó sárga palaczkalaku hosszú.

Államilag vizsgált arankamentes,

magyar luczerna, stiriai vörös lóhere.

Pázsit diszfü-vegyülék.

Angol perje, muhar, bükköny, paprikaköles, kendermag.

Gazdálkodók és kereskedő urak figyelmét felhívom jutányos áramra.

A legjobb konyhakerti virágmagvak és gumók.

A t. gazdaközönség b. megrendeléseit a legnagyobb készséggel várva maradok

kiváló tisztelettel:

Dell'Ortó Károly

magkereskedése

a „Zöld Kossoru”-hoz

Nagyvárad, Szent-László-tér.

Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítek csomagolási költség nélkül.

Most jelent meg!

A modern rajzoktatás vezérfonala
II. kötete.

Irta: **Szücs Izsó** iparisk. igazg., tanító-képző intézeti rajztanár.

Tartalom: a) Rajzoktatás szemlélet alapján, kézügyességi foglalkozásokkal (kézi munkával) kapcsolatban. b) Kézügyesítő gyakorlatok. Tanmenet 37 mintalapon 40 leckemintával.

Bolti ára 6 korona.

Megrendelhető: **Sebő Imre** könyvkiadónál Nagyvárad.

Ugyanazon kiadásban megjelent: **Szűcs Izsó:** »A modern rajzoktatás vezérfonala« I. kötete. 6 korona. Tartalom: a) Előtanulmányok. b) ösztönszerű rajzoktatás.

Approbálva: 78494. sz. a. népiskolák-, óvó-, és tanítóképzők s középiskolák alsó osztályai részére.

Kivonat a hivatalos bírálatból... Számol a hazai viszonyokkal, a tanítók jelenleg még rajzbeli kiképezettségével... Művének minden sorából a tárgy iránti szeretet, annak komoly megfontolása és kitartó tanulmányozása szól. Sok évi tapasztalat és kísérletei a rajztanítás terén becsesekké teszik e mű tartalmát... Művének minden fejezete érdekes és beható tanulmányra vall... Tárgyát szerző nagy körültekintéssel és alaposítással dolgozta ki, amiért teljes elismerés is illeti... Rajztanításunk fejlődésére csak jótékony hatással lehet e munka...

HIRDETESEK

jutányos árban
felvételnek a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

Bazár-vendéglő o megnyitás! o

Hetente háromszor katonazene.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a volt Szauer és Dolgos néven vezetett Bazár-éttermet át vettem és azt **e hó 20-án megnyitom.** Jó magyar konyháról, kitűnő hegyi borokról, valamint mindig frissen csapolt kőbányai sörökről gondoskodtam. Miért is a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve maradtam kiváló tisztelettel

Szauer Kálmánné.

Hetente háromszor katonazene.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő, szalon berendezések, mindennemű modern stílus szerint. Vas, réz és hajlított fa-butorok rendkívül nagy választékban.

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.

Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Tanuló

fizetéssel felvétetik

Kelemen Béla,

— könyv-és papirkereskedésében, —
NAGYVÁRAD Kossuth Lajos-utca.

Lukács Aladár

elsőrangú kalap-, fehérnemű- és uri-

— — — divat üzlete — — —

Nagyvárad, Fő-utca.

Telefon 516.

Csodálatos olcsó!

Vásárlásra ritka alkalom!

kinálkozik mostan egy **rövid ideig** a t. vevőközönségnek

TESZLER SIMON gyapjuszövet és posztónagykereskedőnél (Zöldfa-utca 33.)

Ki célba vett **más vállalat** következtében raktárán levő összes árucikkeit mélyen leszállított árban bocsátja eladásra.